



Op **MARINA** avontuur

Van Trieste tot Lignano Sabbiadoro

Twintig jachthavens in de regio Friuli-Venezia Giulia hebben een samenwerkingsverband en wij werden uitgenodigd een aantal van hen te bezoeken en natuurlijk de omgeving ervan te verkennen. Van koffiestad Trieste tot Lignano Sabbiadoro in het westen, van de Adriatische zee kust in het noordoosten tot de lagune van Grado en Marano.

TEKST EN FOTOGRAFIE PAUL VAN EIJDHOVEN





Openingspagina's:
jachthaven in Muggia;
lunch in Portopiccolo.
Boven: diner op het
terras van Pier.
Rechterpagina: bij
Bazzara; ober bij Pier.

Vijf eeuwen lang behoorde Trieste tot het Habsburgse rijk en pas sinds 1918 maakt het deel uit van Italië. Het is voor het eerst dat ik hier ben en het valt me op: de gebouwen in de stad horen bij die historie. Ze doen eerder aan Midden-Europa denken dan aan Italië. Beroemd is de majestueuze Piazza dell'Unità d'Italia met aan drie zijden grote gebouwen en aan de vierde een boulevard aan de Adriatische Zee. Wij zijn vanavond te gast in restaurant Pier, dat inderdaad op een pier in deze *marina* ligt. Beneden is het restaurant met prachtig terras aan het water, boven op het dak een hippe loungebar waar vooral trendy

jongeren zitten. Uniek aan de Marina San Giusto is dat deze midden in de stad ligt. Je stapt van je boot en je bent meteen in het centrum. De manager van de marina, de sympathieke Luca, vertelt dat er zo'n 250 plekken zijn. Hij zou graag meer ruimte hebben voor *super yachts*, maar de ruimte is hier natuurlijk beperkt. Terwijl we dineren op het terras, zien we de zon ondergaan boven de zee. Een romantische plek waar je ook nog eens uitstekend kunt eten, ook als je niet de gelukkige bezitter van een boot bent. Wat later lopen we met Luca nog even door de stad. Over de Piazza dell'Unità d'Italia, langs de resten van een Romeins theater, richting het Canal Grande. Trieste is eigenlijk de toegangspoort naar de Balkan en dat zien we tijdens onze wandel-

ing. We komen eerder langs een grote Servisch-orthodoxe kerk dan een katholieke kerk. Luca vertelt dat over het Canal Grande een kleine tien jaar geleden een voetgangersbrug werd aangelegd. Toen deze brug arriveerde bleek hij echter te kort. De lengte werd aangepast, maar de bijnaam bleef, *Ponte curto*.

Koffie uit een mokapotje

De volgende ochtend worden we verwacht bij de vestiging van het kleine koffiemark Bazzara in het centrum van de stad. Wat pizza is voor Napels is koffie voor Trieste. Al eeuwenlang speelt de stad een belangrijke rol in de handel in koffiebonen. In de 19de eeuw groeide Trieste uit tot het centrum van de koffie-industrie en in 1904 werd de eerste koffiebeurs geopend. In het verlengde hiervan staat Trieste ook bekend om zijn koffiehuisen, zoals het



Uniek aan de Marina San Giusto is dat deze midden in de stad ligt. Je stapt van je boot en je bent in het centrum

Antico Caffè San Marco, opgericht in 1914. Een ontmoetingsplaats van vele intellectuelen en schrijvers zoals James Joyce en Italo Svevo. Overigens kent Trieste ook zijn eigen benamingen voor koffie vertelt CEO Mauro Bazzara ons. Wil je bijvoorbeeld >

TIPS

SLAPEN

• **Hotel San Rocco******

In het plaatsje Muggia, vlak bij Trieste, op de grens met Slovenië, ligt aan de jachthaven Porto San Rocco dit aangename hotel. hotelpertosanrocco.it

• **Marina Primero**

Vlakbij Grado ligt deze marina waar behalve huisjes ook een aantal hotelkamers beschikbaar zijn. Aan de overkant van de weg ligt een 18-holes-golfbaan die ook bij het complex hoort. tenutaprimero.com

een cappuccino, bestel dan een *caffè latte*, anders krijg je een *macchiato*. Wil je een espresso in een kopje, bestel een *nero*, wil je hem in een glas, bestel een *nero in b* (van *bicchiere*). Mauro geeft uitleg over geuren en smaken die in koffie kunnen voorkomen, een aantal daarvan gewenst, een aantal ongewenst. Over het verschil in smaak en uiterlijk van arabica- (wat zuriger) en robusta-bonen. We proeven espresso's uit verschillende gebieden. In de ruimte staan prachtige grote espressomachines. Hoe maakt Mauro thuis koffie? In een mokapotje. "Vanwege de geur 's ochtends, de jeugdherinneringen."

Stijlvol Portopiccolo

We laten Trieste achter ons en gaan voor de lunch naar Portopiccolo, een fraai jachthavencomplex dat vijf jaar geleden is

aangelegd. Behalve de ligplaatsen voor 120 boten (tot maximaal 32 meter) zijn er tegen de omringende heuvels 500 appartementen gebouwd, waarvan er 80 worden verhuurd. En dan is er ook nog een vijfsterrenhotel, Falisia, het enige in de omgeving. Buitengaats is er dit jaar voor het eerst plek voor grotere jachten. Nu zijn er daarvoor vier boeien aangelegd, maar er is een vergunning voor twintig. Alles straalt hier een aangename luxe uit die je wat strak of minimalistisch kunt noemen. De winkeltjes, de restaurants (drie plus een pizzeria), de beachclub met zwembad, de spa. Wij genieten van een smakelijke lunch op het terras van de Bris Bar, met uitzicht op de ingang van de jachthaven. Uiteraard gaat de lunch gepaard met prosecco, die zijn naam dankt aan een dorpje dat vlak bij Trieste ligt.

Alles straalt hier een aangename luxe uit die je wat strak of minimalistisch kunt noemen



Portopiccolo, gebouwd in een soort kom, is een dorp op zich, afgesloten van de buitenwereld. Een stijlvolle rustige plek waar ik me ook zonder boot uitstekend een tijd zou kunnen vermaken.

Lagune met Mariabeeld

Even ten westen van Portopiccolo ligt het stadje Grado, op een eilandje aan de ingang tot een grote lagune. Het heeft een mooi oud centrum met onder andere de Basilica di Sant'Eufemia, gebouwd op de resten van een basiliek uit de 4de eeuw. In de huidige basiliek zijn onder andere



uitstekend bewaarde mozaïeken uit de 6de eeuw te bewonderen. Nog iets ouder is de vroeg-christelijke Basilica di Santa Maria delle Grazie, die vanwege zijn architectuur en mozaïeken zeer de moeite waard is. Drie kanalen in Y-vorm lopen door het centrum. Als wij langs het water wandelen probeert net een zeiljacht aan te leggen op een plekje aan een van de kanalen. Een passant probeert te helpen met een aanmeerlijn, maar laat prompt zijn jack in het water vallen. Gelukkig kan het weer snel worden opgevisst en even later ligt de boot toch veilig vast.

Linkerpagina: Portopiccolo. Deze pagina: visser in Marano; echtpaar bij Porto San Vito; receptie van Portopiccolo met de Bris Bar op de eerste verdieping.



Wij gaan richting Porto San Vito voor het diner. De route voert langs een heel breed zandstrand met *stabilimenti*. Aangekomen bij het restaurant van de jachthaven vinden we een mooi terras. Een ouder echtpaar zit op een bankje en geniet van het romantische uitzicht over de lagune met ondergaande zon. Een eindje verder staat een Mariabeeld in het water dat de varenden moet beschermen. De nacht brengen we door in Marina Primero, waar in het hoofdgebouw op de eerste verdieping een aantal kamers en suites zijn en op de begane grond het havenkantoor en een bar/restaurant. Een deel van de jachthaven is momenteel buiten gebruik door dichtslibbing, de haven wordt zo'n 20 centimeter per jaar ondieper – een euvel dat hier op veel plekken in de lagune voorkomt. Achter de haven ligt een vakantiepark met huisjes, een tennisbaan en een voetbalveld. Aan de overkant van de provinciale weg ligt de golfbaan waar wij in het restaurant het ontbijt geserveerd krijgen. Het is op deze zaterdagochtend ruim voor negen uur al aardig druk op de golfbaan, waar ook vele vogels zich verzameld hebben.

Roze parafernalia

Plan van vandaag is een bezoek aan het stadje Marano, dat aan de lagune ligt. Op weg daarnaartoe komen we langs Aquileia,



Dit is duidelijk een etappeplaats van de Giro d'Italia. Grote roze banieren en overal in het stadje roze gespoten fietsen, roze wielen en andere roze parafernalia

ooit een zeer belangrijke stad in het Romeinse Rijk. Het is nu een bescheiden provinciestadje, maar wel een met de nodige Romeinse resten die herinneren aan zijn eens zo belangrijke positie. Plus een prachtige basiliek uit de vroeg-11de eeuw die vooral bekendstaat om zijn 4de-eeuwse mozaïeken. Deze zijn afkomstig uit een kerk die hier eerder stond. Opmerkelijk zijn de vele wijngaarden die

we dezer dagen in het vlakke land dichtbij de kust zien. Meestal is er wel enige glooiing te bespeuren op de plekken waar de druivenranken groeien, maar hier niet. In Marano Lagunare is het direct duidelijk dat dit een etappeplaats van de Giro d'Italia is. Grote roze banieren en overal in het stadje roze gespoten fietsen, roze wielen en andere roze parafernalia. Onze chauffeur weet nog te vertellen dat de weg >

Linkerpagina: Oriana serveert paling; zwaan in de lagune. Boven: op de rivier Tagliamento bij Marina Uno.

TIPS

SLAPEN

• **Hotel President******
Strak, modern ingericht hotel in een rustig gedeelte van Lignano Sabbiadoro. Beschikt over een zwembad en een eigen stuk strand (op 300 m) met stoelen, bedjes en parasols. hotelpresidentlignano.com

ETEN

• **Pier**
Gelegen op een pier met terras en fraai uitzicht in het centrum van Trieste. Op het dak is een lounge-terras. Uitstekend eten! Molo Venezia 1, Trieste. piers.it





chauffeur weer opgetrommeld en die brengt ons naar de boot waarmee we door de lagune gaan varen. Omdat de lagune op veel plekken heel ondiep is, is onze boot platter dan een platbodem.

Seksparty's

De sympathieke kapitein vertelt dat hij bij de luchtmacht heeft gediend en ook ooit op de basis van de Nederlandse luchtmacht in Volkel is geweest. De tocht voert over grotere watervlakten, langs kleine eilandjes vaak met vissershuisjes erop en rietkragen met veel vogels. Op een gegeven moment komen we langs een wat afgelegen eilandje waar de resten van twee huizen op staan. "Hier werden seksparty's georganiseerd" vertelt de kapitein, maar zeven jaar geleden brandden ze af.

Op een gegeven moment gaat opeens de tijd dringen: eb op komst en dan komen we zelfs met onze ondiepe boot niet meer weg

De rest van de middag staat in het teken van jachthavens en scheepswerven. Indrukwekkend zijn de rijdende gevaartes waarmee boten worden opgetild en verplaatst. Overal worden we hartelijk ontvangen en krijgen we wat te eten en te drinken aangeboden. We eindigen de dag in Lignano Sabbia-

doro, de bekendste badplaats van de regio. Op een rustige plek ligt het strak ingerichte hotel President waar we logeren. Dineren doen we in het op korte afstand gelegen fraaie restaurant Al Cason dat tegen Marina Uno aanligt (zo genoemd omdat het de eerste marina hier was). Het heeft een prachtig lounge-achtig terras aan het

Linkerpagina: octopus met puree bij Pier; het stadje Muggia. Onder: de kapitein voor de tocht van Marina Uno naar Marina Punta Verde.

TIPS

ETEN

• Portopiccolo

In het complex van jachthaven, appartementen, hotel, restaurants en winkeltjes dat Portopiccolo vormt, is Bris een heerlijke plek om goed te eten. Met groot terras. Portopiccolo Sistiana, Duino-Aurisina. brisrestaurant.it

• La Dinette

Prima restaurant met uitzicht over de lagune in de jachthaven van Porto San Vito. Riva Giovanni da Verrazzano, Grado. portosanvito.it

• Al Cason

Stijlvol, uitstekend restaurant gelegen aan de rivier Tagliamento. Met een fraai terras aan het water. Corso dei Continenti, 167, Lignano Sabbiadoro. ristorantealcason.it



waarover we Marano binnenrijden nog de top-asfaltlaag moet krijgen. Daar is dan nog twee weken voor. "Anders had dat nog wel twee maanden geduurd", zegt hij glimlachend. Het stadje is klein, maar redelijk authentiek. We komen langs een klein vissershaventje waar een man een grote hoeveelheid kleine krabbetjes in netten verpakt en even verder laat een oudere visser trots zijn oogst van inktvissen zien. De brug die ons naar de marina zou moeten leiden is helaas gesloten dus wordt de

"Sommigen beweren dat de brand is aangestoken door monniken uit Marano." Dan meren we af bij zo'n eilandje met een – in dit geval fraai gerestaureerd – vissershuisje, een *casone*. Dit is het domein van Oriana en Pietro die voor ons een lunch hebben bereid van vis- en schaaldieren. Ze koken zo af en toe voor vrienden. Het oudere echtpaar is erg aardig en de lunch is heerlijk. Op een gegeven moment gaat opeens de tijd dringen: eb op komst en dan komen we zelfs met onze ondiepe boot niet meer weg.





Links: de marina van Trieste. Boven: de eigenaren van Marina San Giorgio; terras van Al Cason.

TIPS

MARINA'S & WERVEN

- fvgmarinas.com
- marinasangiusto.it
- cantierimarina.it
- marinaplanais.com
- cantierimarina.it
- marinasantandrea.it
- marina-uno.com
- marinapuntaverde.it
- marinapuntafaro.it (1200 ligplaatsen).

water, en straalt duidelijk klasse uit. Voor het diner voegen Giorgio en Paola zich bij ons. Giorgio is, zo blijkt tijdens ons gesprek, zowel eigenaar van het hotel, dit restaurant, van Marina Uno en nog diverse andere zaken.

Ontsnapte kangoeroe

De laatste ochtend staat er weer een boottochtje op het programma. We vertrekken vanuit de fraai aangelegde en ruime Marina Uno waar ook enkele drijvende vakantiehuizen te huur zijn. De volgende stop is Marina Punta Verde, waar door de geringe diepte van het water alleen kleine bootjes (tot zeven meter) aan kunnen meren, zo'n driehonderd stuks. Direct

erachter liggen vakantiehuizen die mooi rondom een meertje zijn gebouwd. En daarnaast ligt een zoo. De nog jonge Jacopo die de marina bestiert, vertelt dat zijn opa begonnen is met dieren te verzamelen. Zijn er nooit leeuwen of tijgers ontsnapt vraagt Giorgio lachend aan Jacopo. "Nee, alleen ooit een kangoeroe, die was over het hek gesprongen." Ook vertelt Jacopo dat hij de avond ervoor iets hoorde tikken tegen de glazen deur van zijn kantoor. Het bleek een slang te zijn, die hij koelbloedig oppakte en weer in het water gooide. We varen daarna verder naar een steiger in Lignano Sabbiadoro waar onze chauffeur ons weer staat op te wachten. Het marina-avontuur zit erop. •